

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul Legii pentru modificarea și completarea Codului de executare al Republicii Moldova nr. 443 din 24 decembrie 2004

1. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

Prezentul proiect de Lege a fost elaborat în vederea executării prevederilor Hotărârii Curții Constituționale nr. 17 din 10.05.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 22 alin. (1) lit. v) din Codul de executare (interdicția eliberării documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere) (sesizarea nr. 20g/2017). Astfel, în cuprinsul acesteia Curtea a admis excepția de neconstituționalitate și a declarat neconstituțional textul „*Interdicția privind eliberarea documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere se aplică exclusiv de către instanța de judecată*” din articolul 22 alin. (1) lit. v) din Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443-XV din 24 decembrie 2004.

Pentru a ajunge la această concluzie, Curtea a reținut că prevederea contestată nu determină: 1) condițiile și termenul de aplicare; 2) modul de revocare sau încetare și 3) exercitarea unui control asupra necesității menținerii măsurii. Reieșind din aceasta, interdicția în cauză devine ambiguă și creează o stare de insecuritate juridică pentru potențialii destinatari ai acestei măsuri. Marja largă de apreciere pe care o acordă norma vizată instanțelor de judecată face ca prevederea dată să nu treacă testul previzibilității, ea fiind formulată de o manieră imprecisă și neclară, fapt care nu corespunde rigorilor de claritate și previzibilitate, consfințite în articolul 23 alin.(2) din Constituție.

Totodată, în contextul existenței interdicției de a nu părăsi țara, prevăzută la art. 64 Cod de executare, Curtea constată că, deși interdicția eliberării actelor menționate constituie o măsură care se aplică distinct de interdicția de a nu părăsi țara, în esență, aceasta are drept consecință îngrădirea dreptului la libera circulație. Or, în lipsa pașaportului și documentului de călătorie dreptul la libera circulație peste hotarele țării nu poate fi realizat, prezența acestor acte fiind o condiție indispensabilă pentru realizarea dreptului pus în balanță. Cu toate acestea, interdicția de a nu părăsi țara este o măsură excepțională, fiind instituită pentru asigurarea executării documentului executoriu; se aplică doar după expirarea termenului de executare benevolă și în cazul epuizării altor mijloace, cu respectarea prevederilor exprese ale articolului 22 alin.(1) lit.x) și articolului 63 alin.(4) din Codul de executare; are un termen limitat de 6 luni [cu posibilitatea aplicării în mod repetat în urma unui demers motivat al executorului judecătoresc, dar nu mai mult de 3 ori în cadrul aceleiași proceduri de executare]; este susceptibilă căilor de atac; necesitatea menținerii acestei interdicții este verificată periodic [de către executorul judecătoresc], neavând un caracter automat; ține de diligența instanței de a decide asupra proporționalității asigurării acțiunii și executării hotărârii prin aplicarea față de debitor a interdicției de a părăsi țara și nu reprezintă o ingerință nejustificată în dreptul la libera circulație, garantat de articolul 27 din Constituție. Spre deosebire de aceasta, interdicția prevăzută la art. 22 alin. (1) lit. v) poate fi aplicată pentru o perioadă nedeterminată. Plecând de la aceste premise, Curtea a reținut că nu se justifică existența

de sine stătătoare a interdicției privind eliberarea pașaportului și documentului de călătorie ca măsură de asigurare a documentului executoriu, așa cum este redată în articolul 22 alin.(1) lit.v) din Codul de executare. Or, scopul acesteia poate fi atins prin interdicția de a nu părăsi țara – măsură susceptibilă de a fi aplicată exclusiv și excepțional drept consecință a ineficienței și epuizării tuturor măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu, atunci când ieșirea debitorului peste hotarele Republicii Moldova ar face în mod evident imposibilă sau dificilă executarea hotărârii judecătorești, fie a unui alt înscris care are putere executorie, în sensul articolului 11 din Codul de executare.

Așadar, pornind de la cele menționate supra, Curtea a conchis că interdicția privind eliberarea documentelor de stare civilă, a actelor de identitate sau a permiselor de conducere reprezintă în sine o măsură excesivă în raport cu obiectivul ce trebuie atins, și prin aceasta este contrară articolelor 27 și 28 combinate cu articolele 23 și 54 din Constituție.

Pentru a asigura racordarea dintre prevederile legale ale Codului de executare și dispozitivul Hotărârii Curții Constituționale, Ministerul Justiției a elaborat și propune spre promovare un proiect de lege pentru modificarea și completarea Codului de executare.

Promovarea și ulterioara implementare a proiectului va contribui la înlăturarea deficiențelor normei legale contestate care au fost identificate de Curtea Constituțională, dar și la remedierea conținutului altor norme din cuprinsul Codului de executare, care prezintă tangențe cu norma contestată și la care corespunzător pot fi aplicate observațiile Curții Constituționale.

2. Principalele prevederi ale proiectului

Prin intermediul proiectului de lege s-au exclus din cuprinsul articolului 22 alineatul (1) literele l) și r) mențiunile referitoare la măsura de asigurare – sechestru, aceasta fiind prevăzută deja la art. 63 din Cod și s-a lichidat prin aceasta o dublare legislativă interpretabilă.

Totodată, s-a modificat conținutul articolului 22 alineatul (1) litera v), în sensul în care se va preciza că executorul judecătoresc va avea dreptul să solicite de la persoanele fizice/juridice întreprinderea doar acelor acțiuni sau inacțiuni în vederea executării eficiente a unui document executoriu care rezultă din lege sau dintr-un raport juridic. Astfel, executorul judecătoresc nu va mai avea dreptul să impună unilateral restricții/obligații altor persoane, ghidându-se doar de libera sa apreciere.

La articolul 63, titlul acestuia urmează să fie modificat și va fi în continuare următorul: „**Articolul 63.** Măsurile de asigurare aplicate de executorul judecătoresc”. Această modificare se face cu scopul de a exclude interpretările care ar limita măsurile de asigurare doar la cele prevăzute la art. 63, or, pe lângă măsurile de asigurare aplicate de executorul judecătoresc, există și măsuri de asigurare dispuse de instanță, cum ar fi interdicția de a părăsi țara.

Alineatul (1) din cuprinsul articolului 63 se propune a fi completat după cuvintele „odată cu intentarea procedurii de executare” cu cuvintele „și pe tot parcursul acesteia”

pentru a se evita interpretarea eronată conform căreia măsurile de asigurare a executării documentului executoriu vor putea fi aplicate doar la faza intentării procedurii de executare.

Totodată, articolul 63 alineatul (1) urmează a fi completat cu litera d), care va prelua drept o măsură de asigurare distinctă prevederea legală care în prezent este inclusă la art. 22 alin. (1) lit. v), unde se stabilește că executorul judecătoresc poate să interzică persoanelor fizice și persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare, efectuarea anumitor acte în privința debitorului sau a bunurilor lui, inclusiv a bunurilor care vor fi dobândite în viitor, care ar putea duce la împiedicarea executării documentului executoriu.

Se preconizează și completarea articolului 63 cu alineatul (1²), unde se va prevedea că executorul judecătoresc poate să aplice măsuri de asigurare pentru executarea eficientă a documentului executoriu, în măsura în care acestea au o legătură cauzală directă cu dispozitivul documentului executoriu sau rezultă direct din acesta. Completarea dată vine să accentueze ideea că măsura de asigurare nu poate fi folosită drept un instrument de constrângere a debitorului, ci doar ca un instrument de asigurare a executării documentului executoriu.

Se propune și completarea articolului 64 alineatul (1) după cuvintele „la demersul executorului judecătoresc,” cu cuvintele „doar atunci când prezența debitorului este necesară pentru executarea eficientă a documentului executoriu și” pentru a sublinia caracterul excepțional al acestei măsuri, caracter de care trebuie să țină cont judecătorul atunci când decide aplicarea ei.

3. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prevederilor proiectului nu va necesita cheltuieli financiare din bugetul de stat.

4. Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare, actelor normative care trebuie elaborate sau modificate

Ca urmare a aprobării, se vor modifica doar prevederile legale sus-menționate din Codul de executare.

5. Transparența în procesul decizional/ Coordonarea proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, în rubrica: *Transparența decizională*, secțiunea: *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*.

Viceministru

Nicolae EȘANU